

Het Klimaatcommitment van de financiële sector Eerste voortgangsrapportage

Oktober 2021

Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment

Voorwoord

Marco Frikkee
Partner KPMG Sustainability

54 financiële instellingen ondertekenden in 2019 het Klimaatcommitment. Banken, verzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders spraken af hoe zij als financiële sector actief bijdragen aan het Klimaatakkoord van Parijs én het Nederlandse Klimaatakkoord. KPMG onderzocht de voortgang van de sector op deze afspraken. In deze eerste voortgangsrapportage delen we onze bevindingen.

Het Raamwerk Klimaatcommitment Financiële Sector dat we vorig jaar maakten in opdracht van de Commissie Financiële Sector Klimaatcommitment, vormt de basis voor deze rapportage. De informatie die we nodig hadden, leverden bijna alle instellingen tijdig bij ons aan. Dat gebeurde onder actieve coördinatie van de vier financiële koepels: Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), Verbond van Verzekeraars, Pensioenfederatie en Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS).

Wij zien dat de sector duidelijk stappen heeft gezet om de afspraken uit het Klimaatcommitment in de praktijk te brengen. Veel activiteiten zijn erop gericht beter inzicht te krijgen in de broeikasgassen (hierna: CO₂e-gehalte) van financieringen en beleggingen en om het CO₂e-gehalte daarvan te verlagen. Ook rapporteren de meeste instellingen het CO₂e-gehalte van financieringen en beleggingen, stellen velen actieplannen op en hebben enkele instellingen zelfs al doelstellingen in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs bepaald.

Een belangrijke uitdaging voor de sector is nog de vergelijkbaarheid tussen instellingen. Deze is nu beperkt. Dat komt onder andere doordat instellingen de relevantie van financieringen verschillend interpreteren en verschillende data en meetmethoden gebruiken voor het CO₂e-gehalte van financieringen en beleggingen. Daar moet de sector mee aan de slag. Ook moet de sector in 2022, zoals toegezegd, voortgang op sturing laten zien.

Doel van dit rapport

Dit is de eerste voortgangsrapportage over het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector.

Dit rapport geeft inzicht in de voortgang van de sector op de verschillende onderdelen van het Klimaatcommitment.

Dit rapport over de periode 2020 is de eerste voortgangsrapportage van de financiële sector op het Klimaatcommitment. Het is bedoeld om ondertekenaars en andere geïnteresseerden te laten zien hoe het gaat met de realisatie van de afspraken uit het Klimaatcommitment.

Het Klimaatakkoord van Parijs en de rol van de financiële sector

De Nederlandse financiële sector heeft een belangrijke rol in de strijd tegen de klimaatverandering: via financieringen en investeringen hebben instellingen invloed op de uitstoot van broeikasgassen, ofwel CO₂e-uitstoot, van de reële economie. Een belangrijk instrument hierbij is het berekenen van het CO₂e-gehalte van beleggings- en kredietportefeuilles.

Waarom CO₂e-uitstoot verminderen?

- Om de meest schadelijke effecten van klimaatverandering te verminderen, moet de opwarming van de aarde beperkt worden tot minder dan 2 graden Celsius. Dat kan door CO₂e-uitstoot drastisch terug te dringen. De zorgelijke conclusies van het nieuwste rapport van de *Intergovernmental Panel on Climate Change* over de gevolgen van klimaatverandering, benadrukken de urgentie hiervan.
- Nederland stelde in de Klimaatwet in 2019 vast dat in ons land de CO₂e-uitstoot in 2030 49% moet zijn gedaald ten opzichte van 1990. Om uiteindelijk in 2050 uit te komen op een vermindering van 95%. Om dit doel te halen, hebben de overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties in Nederland een Klimaatakkoord gesloten. Het Klimaatcommitment van de Nederlandse financiële sector is hier onderdeel van. Het Klimaatcommitment is het resultaat van een lange reeks aan inspanningen van de sector vanaf 2015 (zie pagina 4).
- Op Europees niveau zijn de doelstellingen in 2020 aangescherpt om de CO₂e-uitstoot vóór eind 2030 met minstens 55% te verminderen. Hiermee is het Klimaatcommitment relevanter dan ooit.

Welke informatie staat in dit rapport?

Deze rapportage beschrijft vooral de voortgang op het berekenen van het CO₂e-gehalte en actieplannen om de portefeuilles van de deelnemende instellingen af te stemmen op het Parijsakkoord. De rapportage is gebaseerd op informatie die de instellingen aan KPMG hebben gegeven aan de hand van het Raamwerk Klimaatcommitment Financiële Sector. De informatie komt veelal uit jaar- en duurzaamheidsverslagen.

Mijlpalen van de Nederlandse financiële sector

2015

Dutch Carbon Pledge

Oproep van 11 Nederlandse financiële instellingen aan overheden en onderhandelaars voor het Akkoord van Parijs om effectieve maatregelen te nemen om de opwarming van de aarde te beperken, waaronder meten en rapporteren van broeikasgas-emissies van leningen en investeringen.

PCAF

Oprichting van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) door Nederlandse financiële instellingen voor het ontwikkelen van methodieken om broeikasgas-emissies van leningen en investeringen te berekenen.

2016

DNB Platform voor Duurzame Financiering

Platform waar de financiële sector, overheden en toezichhouders aan deelnemen met als doel om samenwerking te simuleren en aandacht voor duurzaamheid vergroten. Onder het platform opereren meerdere werkgroepen, waaronder klimaatscico's, biodiversiteit en circulaire economie.

2018

PACTA

Het 2° Investing Initiative lanceert de Paris Agreement Capital Transition Assessment (PACTA) tool.

Spitsbergen Ambitie

15 financiële instellingen maken afspraken om klimaatimpact van al hun financieringen en beleggingen te meten, extern te gaan rapporteren en te verminderen.

2019

Klimaatcommitment

Circa 50 financiële instellingen ondertekenen het Klimaatcommitment.

2021

Eerste voortgangsrapportage Klimaatcommitment

De eerste jaarlijkse rapportage over de voortgang van de financiële sector op het Klimaatcommitment.

Inhoud

Het Klimaatcommitment	6
Kernbevindingen	7
Voortgang berekenen van CO ₂ e-gehalte	9
Voortgang actieplannen van de sector	14
Conclusies	16
Appendix: Verantwoording en lijst deelnemende instellingen	17

Het Klimaatcommitment

Commitment van de financiële sector

De financiële sector (banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders) neemt het initiatief om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord heeft tot doel om de uitstoot van broeikasgassen (hierna kortweg aangeduid als CO₂) in 2030 op een kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. Het Klimaatakkoord raakt alle sectoren van de Nederlandse economie en samenleving, en vraagt om brede steun en effectieve medewerking van alle betrokkenen en belanghebbenden.

Hiermee verbinden de ondertekenende partijen zich in overeenstemming met hun rol in de financiële keten, verantwoordelijkheid en capaciteit aan de volgende te nemen acties:

a. De betrokken partijen nemen deel aan de financiering van de energietransitie en aanvaarden hiermee een inspanningsverplichting binnen de kaders van wet & regelgeving en de risico-rendementsdoelstellingen. Waar nodig en nuttig worden samen met Invest-NL en andere relevante partijen de financieringsmogelijkheden voor verduurzaming geoptimaliseerd.

b. De partijen ondernemen actie om het CO₂e-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hen het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.

c. Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het Klimaatakkoord van Parijs. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement, en financieringen van CO₂-reducerende projecten.

d. Dit commitment maakt integraal onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Partijen organiseren jaarlijks overleg met alle betrokkenen over de voortgang van de uitvoering van de afspraken.

Het commitment van de financiële sector aan het wetslagen van de noodzakelijke energietransitie heeft zowel betrekking op het aanbieden van passende marktconforme financieringsarrangementen voor verduurzaming, als op het integreren van klimaatdoelen waaronder CO₂-reductiedoelstellingen in de eigen strategie.

De financiële sector wil een substantiële bijdrage leveren aan verduurzamingsprojecten om de energietransitie in de verschillende sectoren van de economie en de samenleving goed vorm te geven, op marktconforme basis. De financiële sector heeft zich via de taakgroep Financiering van het Klimaatakkoord ingezet voor het bevorderen van cross-sectorale vormen van financiering om de afstemming van vraag en aanbod van financiering beter op elkaar af

De financiële sector levert een bijdrage aan de uitvoering van het Parijsakkoord en het Klimaatakkoord. Het doel van het Klimaatakkoord is om de uitstoot van CO₂e in 2030 op een kosteneffectieve wijze met 49% te verminderen ten opzichte van 1990. Het Klimaatakkoord raakt alle sectoren van de Nederlandse economie en samenleving, en vraagt om brede steun en effectieve medewerking van alle belanghebbenden.

De ondertekenende partijen hebben afgesproken acties te ondernemen, op een manier die past bij hun rol in de financiële keten, verantwoordelijkheid en capaciteit. Dit rapport gaat in op de volgende acties:

b. Berekenen van CO₂e-gehalte

De partijen ondernemen actie om het CO₂e-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen te meten. Vanaf het boekjaar 2020 rapporteren zij daarover publiekelijk in de vorm die voor hen het meest passend is. De partijen kunnen hun eigen methodiek kiezen, maar verbinden zich aan een proces om onderling ervaringen te delen, resultaten vergelijkbaar te maken en stappen te zetten om de meting te verbeteren en te verdiepen. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de internationale ontwikkelingen en standaarden op dit gebied.

Commitment voor 2021

c. Actieplannen met reductiedoelstellingen opstellen

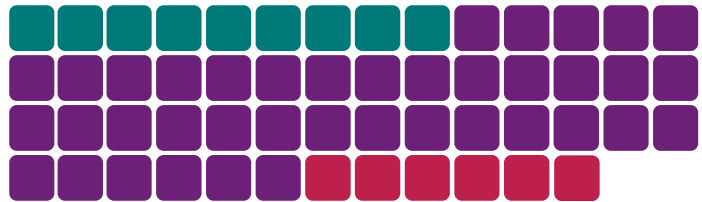
Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen. De partijen zullen toelichten welke acties zij nemen om bij te dragen aan het Parijsakkoord. Dit kan een combinatie zijn van benaderingen, waaronder CO₂e-reductiedoelstellingen voor de portefeuille waar dat mogelijk is, engagement en financieringen van CO₂e-reducerende projecten.

Commitment voor 2022

Kernbevindingen

Commitment voor 2021

89% van de financiële instellingen rapporteert over CO₂e-gehalte van relevante financieringen en beleggingen

Op alle relevante activaklassen

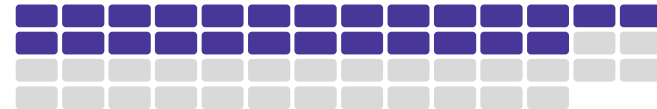
Op enkele relevante activaklassen

Geen CO₂e-rapportage

Commitment voor 2022

51% heeft al een actieplan voor CO₂e-reductie en loopt daarmee vooruit op het Klimaatcommitment

51% heeft al een actieplan

waarvan 48% op alle relevante financieringen en beleggingen

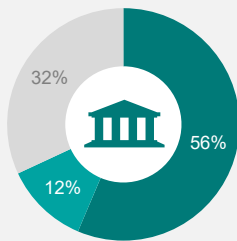

waarvan 77% met een doelstelling op ≤2°C-scenario

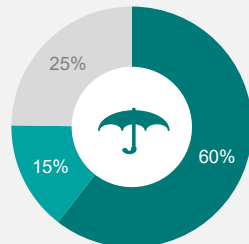

Commitment voor 2021

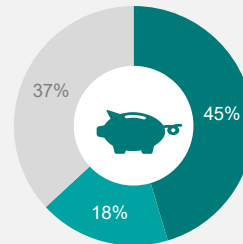
68% van de totale activa wordt als relevant gezien; van 79% van deze activa wordt ook het CO₂e-gehalte gerapporteerd

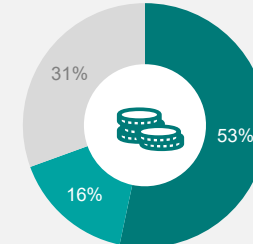
Banken

Verzekeraars

Pensioenfondsen

Vermogensbeheerders

Relevant: berekend

Relevant: nog niet berekend

Niet relevant

Kern- bevindingen

We zien dat bij de meeste instellingen de urgentie van klimaatverandering sterk is toegenomen. Ook de effecten van het Klimaatcommitment zijn duidelijk te zien. In de loop van 2020 is bij veel instellingen de volledigheid van het de berekening van het CO₂e-gehalte toegenomen. Hetzelfde geldt voor de aandacht voor sturing op het CO₂e-gehalte van de financieringen en beleggingen.

☑ Commitment voor 2021

89% van de financiële instellingen rapporteert al over het CO₂e-gehalte van relevante financieringen en beleggingen.

De meeste instellingen liggen op schema met de invoering van het Klimaatcommitment. Hierin is afgesproken dat zij in 2021 rapporteren over het CO₂e-gehalte van 'relevante' financieringen en beleggingen in 2020. Wel zien we verschillen in wat de instellingen in hun rapportage 'relevant' vinden.

☑ Commitment voor 2021

Diverse Nederlandse financiële instellingen hebben een belangrijke rol binnen internationale initiatieven die standaarden ontwikkelen voor het berekenen van het CO₂e-gehalte.

Diverse Nederlandse financiële instellingen leveren een belangrijke bijdrage aan diverse toonaangevende internationale initiatieven voor het ontwikkelen van standaarden voor het berekenen van het CO₂e-gehalte, zoals Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) en Paris Agreement Capital Transition Assessment (PACTA). Desondanks zijn er nog uitdagingen om de harmonisatie en kwaliteit van het CO₂e-gehalte verder te verbeteren.

▶▶ Commitment voor 2022

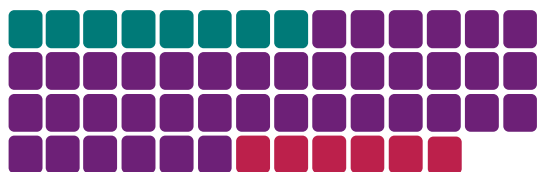
Ook op de doelstelling voor 2022 maakt de sector voortgang: van de deelnemende financiële instellingen geeft al 51% aan dat actieplannen zijn gedefinieerd.

Uit ons onderzoek blijkt dat er verschillen zijn tussen de deelnemende instellingen in de implementatie van het Klimaatcommitment. Bijna alle instellingen rapporteren zoals afgesproken over het CO₂e-gehalte. Bijna de helft heeft ook al actieplannen, terwijl deze afspraak pas vanaf 2022 geldt. Veel instellingen werken in 2021 nog aan het uitbreiden van deze actieplannen door alle relevante activa en doelstellingen verder in lijn te brengen met het Parijsakkoord.

Klimaatcommitment: vanaf 2021 rapporteren alle instellingen over relevante financieringen en beleggingen het CO₂e-gehalte

☑ Commitment voor 2021

Voortgang berekenen van CO₂e-gehalte1 Financiële instellingen die CO₂e rapporteren

Op alle relevante activaklassen

Op enkele relevante activaklassen

Geen CO₂e-rapportageHet belang van het berekenen van het CO₂e-gehalte

Inzicht in het CO₂e-gehalte van relevante financieringen en beleggingen stelt financiële instellingen beter in staat om te sturen op de bijdrage van deze portefeuilles aan klimaatverandering. Belanghebbenden vragen financiële instellingen daarom steeds vaker om te rapporteren over het CO₂e-gehalte van relevante financieringen en investeringen. Hierbij gaat de belangstelling vooral uit naar het CO₂e-gehalte. Het CO₂e-gehalte van de portefeuille kan bijvoorbeeld een proxy zijn die gebruikt kan worden bij het inschatten van klimaat-gerelateerde financiële risico's. Het Taskforce on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) raamwerk stelt deze wijze van rapporteren voor.

Ook op Europees niveau wordt het belang van financiële instellingen in de overgang naar een duurzamere samenleving erkend. Financiële instellingen spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van de *Europese Green Deal*. Vanwege dit belang is de verwachting dat er ook vanuit Europa meer standaardisatie komt op het berekenen van het CO₂e-gehalte in de uitwerking van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD).

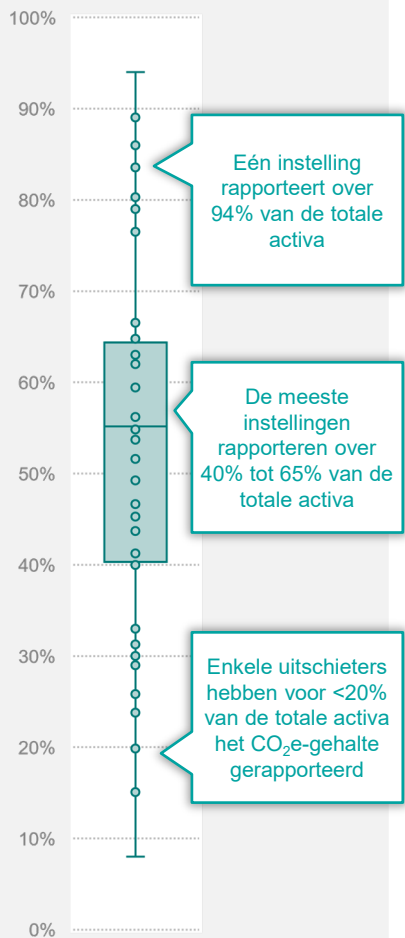
89% van de financiële instellingen rapporteert het CO₂e-gehalte

De financiële instellingen hebben afgesproken om vanaf het boekjaar 2020 publiekelijk te rapporteren over het CO₂e-gehalte van hun financieringen en beleggingen. Instellingen rapporteren over financieringen en beleggingen die zij relevant vinden. Het CO₂e-gehalte berekenen zij op basis van schattingen van de CO₂e-uitstoot van de gefinancierde activiteiten die worden toegekend aan de portefeuille van de instelling. De partijen kiezen hiervoor hun eigen manier. Er is nog geen eenduidige standaard voor het berekenen van het CO₂e-gehalte, maar er zijn verschillende methoden in omloop om het CO₂e-gehalte aan financieringen of investeringen toe te kennen. Deze methoden vullen elkaar vaak aan en geven verschillende inzichten. De toepassing van PCAF geeft bijvoorbeeld inzicht in het CO₂e-gehalte van activa, terwijl PACTA aantoont of het CO₂e-gehalte van deze activa in lijn is met het Parijsakkoord.

89% van de 54 instellingen rapporteert het CO₂e-gehalte van relevante financieringen en beleggingen zoals afgesproken in het Klimaatcommitment. Vorig jaar was dit nog maar 57%. Een aanzienlijk deel (59%) van de instellingen rapporteert CO₂e voor meer dan 80% van relevante financieringen en beleggingen. Staatsobligaties, private equity, vastgoed en gesecuritiseerde beleggingen zijn minder vaak onderdeel van de CO₂e-rapportage. Veel instellingen vinden deze activaklassen (nog) niet relevant door gebrek aan data en meetmethoden. Bij instellingen die wel over deze activaklassen rapporteren, zien we dat deze activa een grote bijdrage leveren aan het totale CO₂e-gehalte van deze instellingen.

CO₂e wordt berekend voor 79% van alle relevante financieringen en beleggingen en 54% van de totale activa

2 % CO₂e-gehalte berekend t.o.v. totale activa per financiële instelling

Er wordt nog niet op alle activaklassen gerapporteerd; dat is niet nodig en ook nog niet mogelijk. Activa zoals kasmiddelen of leningen aan andere financiële instellingen hebben meestal geen CO₂e-gehalte en worden daarom vaak niet als relevant gezien. Banken hebben relatief veel van deze activa op de balans. Hierdoor is vergeleken met de andere typen financiële instellingen voor banken relatief een kleiner deel van de activa relevant.

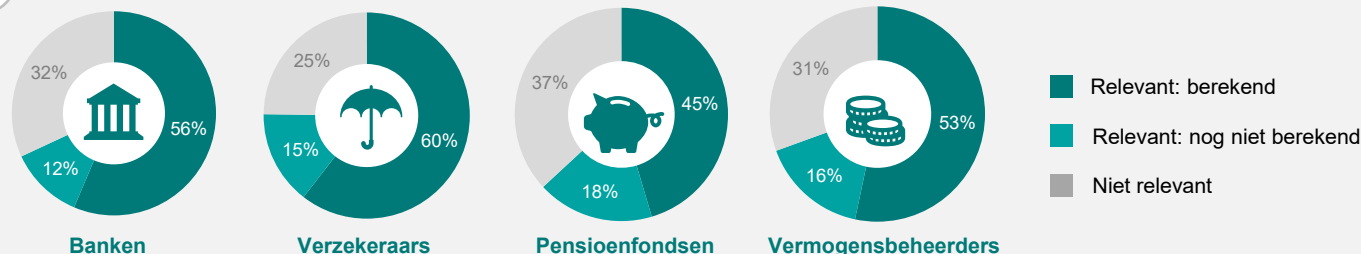
Daarnaast is er veel verschil tussen activaklassen in de complexiteit van het berekenen van het CO₂e-gehalte. Het is gebruikelijk om ten minste het CO₂e-gehalte van leningen aan en investeringen in grote (beursgenoteerde) ondernemingen te rapporteren. Hier zijn gegevens veelal beschikbaar. Daarnaast zijn er enkele koplopers die rapporteren over meerdere activaklassen, maar hierbij wel veel uitdagingen vermelden.

Instellingen vinden gemiddeld 68% van de totale activa relevant. Over 79% van de relevante activa wordt het CO₂e-gehalte berekend. Het percentage van de totale activa dat door instellingen wordt berekend, verschilt sterk

per instelling (afbeelding 2), maar ook per type financiële instelling (afbeelding 3).

Een andere belangrijke reden voor de verschillen tussen financiële instellingen is het gebrek aan een uniforme definitie van relevantie. Relevantie wordt niet alleen o.b.v. het potentiële CO₂e-gehalte gedefinieerd, maar ook op basis van complexiteit om te berekenen of bestuurbaarheid. Activaklassen zoals staatsobligaties, bedrijfsobligaties, vastgoed, private equity en gesecuritiseerde beleggingen vinden instellingen vaak moeilijk meetbaar en daardoor niet relevant. Deze instellingen vermelden veelal dat zij in de toekomst ook deze activa als relevant te beschouwen. Instellingen die een groter aandeel van de totale activa relevant vinden, definiëren relevantie met name op basis van het potentieel geassocieerde CO₂e-gehalte. Voorbeelden van activaklassen die deze groep als niet relevant beschouwt: derivaten, kasmiddelen en leningen aan andere financiële instellingen.

3 Aandeel financieringen en beleggingen waarover het CO₂e-gehalte is berekend (% van totale activa)

Nederlandse financiële instellingen werken aan betere vergelijkbaarheid van het CO₂e-gehalte en het verbeteren van de kwaliteit van de berekeningen.

Er zijn een aantal internationale initiatieven om standaardisatie te verbeteren, waarin Nederlandse financiële instellingen veelal een belangrijke rol spelen. We onderscheiden tussen initiatieven die primair gericht zijn op: het berekenen van het CO₂e-gehalte van portefeuilles (bijvoorbeeld PCAF); het berekenen van de mate waarin portefeuilles zijn afgestemd op het Parijsakkoord (bijvoorbeeld PACTA); en het berekenen van transitiepaden op basis van klimaatscenario's.

Berekenen van het CO₂e-gehalte van portefeuilles

De PCAF (*Partnership for Carbon Accounting Financials*)-methode wordt door de meeste instellingen gebruikt om het CO₂e-gehalte te berekenen. Op dit moment meet 80% van de instellingen volgens de PCAF-methode. PCAF is een standaard om de CO₂e-uitstoot van verschillende typen activa te meten. 46% van de financiële instellingen is actief betrokken bij het ontwikkelen van PCAF in de vorm van kennisdelen (case studies) en werkgroepen. Harmoniseren van meetmethodes is belangrijk om CO₂e-metingen van verschillende instellingen vergelijkbaar te maken.

Berekenen van de afstemming op het Parijsakkoord

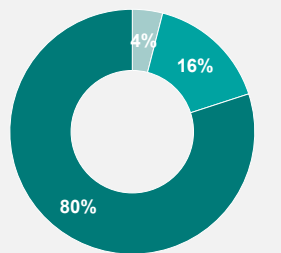
Een klein deel van de instellingen is betrokken bij PACTA (*Paris Agreement Capital Transition Assessment*), een methode om te kunnen meten of

financieringen en investeringen afgestemd zijn op het Parijsakkoord. PACTA is een methode ontwikkeld door 2° Investing Initiative (2Dii). Voor verschillende sectoren zijn decarbonisatie routepaden op basis van het Parijsakkoord opgesteld. De PACTA-methode geeft inzicht of het CO₂e-gehalte van financiële portefeuilles voor deze sectoren zijn afgestemd op deze routepaden. Naast PACTA werkt ook het Science Based Target Initiative (SBTi) aan een vergelijkbare methode.

TCFD

25 van de 54 instellingen hebben zich officieel gecommitteerd aan TCFD (*Task Force on Climate-related Financial Disclosures*). TCFD, een raamwerk voor het rapporteren van financiële impact van klimaatrisico's, is geen methode voor het berekenen van het CO₂e-gehalte, maar geeft wel een aantal aanbevelingen voor indicatoren op CO₂e-gehalte voor financiële instellingen. Het CO₂e-gehalte geldt in het TCFD-raamwerk als een proxy voor het inschatten van klimaat-gerelateerde financiële risico's.

4 Toepassing van verschillende methoden door de Nederlandse financiële instellingen

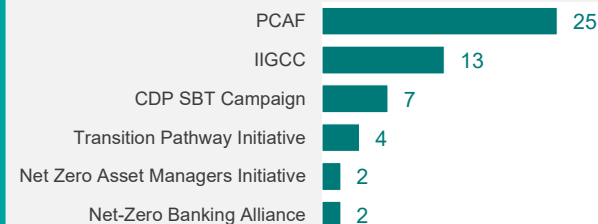

■ PACTA ■ Overig ■ PCAF

Initiatieven om actie tegen klimaatverandering in de financiële sector te versnellen

5

Initiatieven waar Nederlandse instellingen actief bij betrokken zijn

The Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)

Initiatief voor samenwerking tussen investeerders op het gebied van klimaatverandering en het definiëren van benodigde acties voor investeerders om klimaatverandering aan te pakken.

CDP Science-Based Targets Campaign (CDP SBT)

Initiatief dat ondertekenaars van CDP de mogelijkheid biedt om samen te werken om dialoog te voeren met bedrijven over het vaststellen van 'science-based targets' voor het klimaat.

Transition Pathway Initiative

Initiatief dat de klimaatprestatie van bedrijven beoordeelt en instellingen helpt portefeuilles in lijn te brengen met het Parijsakkoord.

Net Zero Asset Managers Initiative

Internationale groep van vermogensbeheerders die zich inzet voor net-zero in 2050, in lijn met een 1,5°C scenario.

Net-Zero Banking Alliance

Internationale groep van banken die zich inzet voor net-zero in 2050 of eerder.

Uitdagingen voor het berekenen van het CO₂e-gehalte

De instellingen hebben zelf een aantal data- en methodegerelateerde uitdagingen benoemd in hun jaar- en duurzaamheidsverslagen, zoals beperkte beschikbaarheid van data, beperkte datakwaliteit, de vertraging van CO₂e-data waardoor data minder actueel wordt, methodologische verschillen in CO₂e-meetmethoden en gebrek aan accountingmethoden voor specifieke activa.

Datagerelateerde uitdagingen

Beperkte beschikbaarheid van data

CO₂e-data is voor een aantal sectoren en activaklassen vaak minder gedetailleerd beschikbaar. Hierdoor is het moeilijk om vergelijkbare uitkomsten te krijgen die geschikt zijn voor besluitvorming en sturing. Voor staatsobligaties, niet-beursgenoteerde en kleinere bedrijven, vastgoed en opkomende markten is data minder gedetailleerd beschikbaar. Voor private equity, opkomende markten en kleinere bedrijven moeten veel instellingen schattingen maken, bijvoorbeeld aan de hand van sectorgemiddelden voor beursgenoteerde bedrijven.

Enkele instellingen geven aan dat zij de CO₂e-intensiteit op basis van een sectorspecifieke maatstaf, zoals de uitstoot per kg staal, als meer geschikt zien voor sturing van de portefeuilles dan de CO₂e-uitstoot per euro geïnvesteerd. Dergelijke informatie is echter nog niet voor alle bedrijven te berekenen, omdat de benodigde data hiervoor nog niet door alle bedrijven wordt gerapporteerd. Instellingen benadrukken daarom de noodzaak van een uitbreiding van verplichte rapportage van het CO₂e-gehalte voor bedrijven.

Beperkte datakwaliteit

Datakwaliteit is essentieel voor betrouwbare uitkomsten en relevante inzichten voor besluitvorming. Berekende emissies zijn vaak gebaseerd op schattingen van dataleveranciers; het percentage van geschatte emissies kan oplopen tot meer dan 40% van de data. Geschatte emissies geven een ander beeld dan werkelijke uitstoot; hierdoor is er maar een beperkt inzicht in de uitkomsten van de stuurinstrumenten op klimaat.

Er bestaan ook significante verschillen tussen de gebruikte schattingsmethoden van de diverse dataleveranciers. Elke leverancier gebruikt zijn eigen methodologie om uitstoot te schatten, vaak op basis van factoren zoals sector, productie, aantal medewerkers, locatie en omzet. Daardoor verschillen de schattingen van dataproviders. Verder melden instellingen dat data niet altijd juist of compleet is; bijvoorbeeld voor beleggingen in vastgoed kan data ontbreken (e.g. gasverbruik niet meegenomen in gerapporteerde data).

CO₂e-data is vertraagd beschikbaar

CO₂e-data bevat meestal een gemiddelde vertraging van twee jaar. Dataleveranciers gebruiken gegevens gerapporteerd door bedrijven in jaarverslagen of aan het Carbon Disclosure Project (CDP). Actuele gegevens over het rapportagejaar zijn meestal te laat beschikbaar, waardoor de financiële instellingen gebruikmaken van CO₂e-data van minstens één jaar oud. Voor staatsobligaties geldt zelfs een grotere vertraging. Hierdoor zijn ook de effecten van effectieve interventies om de CO₂e-uitstoot van bedrijven te verlagen, vertraagd zichtbaar.

De meest genoemde uitdagingen voor het vergelijkbaar maken van de resultaten en om de kwaliteit van de meting te verbeteren

- ▶ **Databeschikbaarheid voor bepaalde activaklassen en sectoren**
- ▶ **Datakwaliteit en consistentie tussen dataleveranciers**
- ▶ **Beschikbaarheid van recente gegevens op CO₂e**
- ▶ **Gebrek aan, en complexiteit van, richtlijnen en methoden voor bepaalde relevante activaklassen (bijvoorbeeld green bonds)**
- ▶ **Methodologische veranderingen binnen meetmethoden tussen jaren**

Methodologische uitdagingen

Methodologische verschillen in CO₂e-meetmethoden

Instellingen kunnen gebruikmaken van meerdere klimaatmeetmethodes die elkaar complementair aan kunnen vullen. De Nederlandse financiële instellingen maken met name gebruik van meetmethode PCAF en daarnaast PACTA. Deze richtlijnen zijn complementair, maar hanteren andere indicatoren voor het CO₂e-gehalte. Hierdoor zijn instellingen die alleen PCAF gebruiken niet vergelijkbaar met instellingen die alleen PACTA gebruiken.

Ook binnen richtlijnen bestaan er vaak nog veel mogelijkheden, waardoor de data van partijen die op basis van PCAF rapporteren doorgaans nog niet goed vergelijkbaar is. Daarnaast zijn de methoden nog volop in ontwikkeling en worden ze nog geregeld aangepast met significante impact op het CO₂e-gehalte.

Verschillende scope van berekende uitstoot

De meeste financiële instellingen rapporteren de scope 1- en scope 2-uitstoot van de activiteiten in de beleggings- en investeringsportefeuilles: de directe uitstoot van de activiteit en de indirecte uitstoot uit ingekochte elektriciteit en warmte. Steeds vaker wordt financiële instellingen gevraagd om de scope 3-uitstoot van relevante financieringen en investeringen te rapporteren. Dit is de overige indirecte uitstoot uit de waardeketen. De beschikbaarheid van betrouwbare activaspecifieke data op scope 3-niveau is echter nog zeer beperkt, omdat veel bedrijven deze gegevens nog niet beschikbaar hebben. Daarnaast

ontstaan er dubbeltellingen in het CO₂e-gehalte bij het rapporteren van scope 2- en scope 3-uitstoot. Hierdoor kiezen instellingen er soms voor om alleen scope 1-uitstoot te berekenen.

Verschillende attributiemethoden

Het CO₂e-gehalte wordt niet direct door financiële instellingen gemeten, maar toegerekend. Hierbij wordt een aandeel van de CO₂e-uitstoot van de activa in de financierings- of investeringsportefeuille toegekend aan de financiële instelling. Dit noemen we attributie en gebeurt op verschillende manieren. De verschillende attributiemethoden verschillen sterk en ook dataleveranciers hebben soms eigen methoden. Instellingen vragen in jaar- en duurzaamheidsverslagen om standaardisatie, om te voorkomen dat verschillende landen/regelgeving andere richtlijnen neerzetten voor attributiemethoden.

Gebrek aan berekenmethoden voor specifieke activa

De berekenmethoden voor een aantal activaklassen, zoals private equity, green bonds, derivaten en gesecuritiseerde beleggingen, zijn in mindere mate ontwikkeld of ontbreken. Voor bijvoorbeeld derivaten ontbreken richtlijnen in de PCAF Global Carbon Accounting Standard (2020).

4

Voornaamste activaklassen die als relevant worden beschouwd voor het berekenen van het CO₂e-gehalte

% van instellingen die de desbetreffende activaklasse relevant vinden

Klimaatcommitment: Uiterlijk in 2022 maken de partijen hun actieplannen inclusief reductiedoelstellingen voor 2030 bekend voor al hun relevante financieringen en beleggingen

▶▶ Commitment voor 2022

Vooruitlopend op 2022:

Voortgang op de actieplannen van de sector

51% van de financiële instellingen heeft al een actieplan

Actieplannen

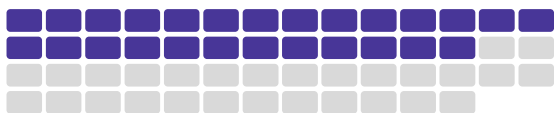
De financiële instellingen hebben afgesproken om in 2022 actieplannen voor 2030 bekend te maken. In een actieplan staan reductiedoelstellingen en een toelichting op hoe de instelling verwacht de reductiedoelstellingen te behalen. Instellingen zonder actieplan rapporteren vaak dat ze al bezig zijn met klimaatacties, maar nog geen plan publiekelijk hebben gerapporteerd. Volgens het commitment streven instellingen ernaar om eerst CO₂e te meten om vervolgens vanaf 2022 een actieplan op te stellen. Op dit moment heeft al 51% van de financiële instellingen een actieplan. Bij 48% hiervan dekt het actieplan alle relevante financieringen en beleggingen. Hiermee lopen ze voor op de afspraak die hierover is gemaakt in het Klimaatcommitment. Bij de andere 52% dekt het actieplan een deel van de relevante activa, omdat voor sommige activa de instelling nog beperkt kan meten of invloed uit kan oefenen. Bij 15% van financiële instellingen met een actieplan is de voortgang op het actieplan ook gekoppeld aan het beoordelingsbeleid van het bestuur van de organisatie.

Reductiedoelstellingen

De financiële instellingen hebben afgesproken om in 2022 ook reductiedoelstellingen voor 2030 bekend te maken. 19% van de financiële instellingen heeft op het moment dat we deze rapportage maken CO₂e-reductiedoelstellingen voor relevante financieringen en beleggingen voor 2030. Enkele instellingen streven al naar CO₂e-neutraliteit in 2030 of in 2050. Andere instellingen stellen hun doelen op basis van het percentage CO₂e-reductie in een gegeven jaar of lagere CO₂e-intensiteit op sectorniveau. Van de instellingen met een CO₂e-actieplan op alle relevante financieringen en beleggingen heeft 77% aangegeven een reductiedoelstelling in lijn met het Parijsakkoord te hebben.

7 Volwassenheid sector op rapportage en sturing op CO₂e-gehalte

51% heeft al een actieplan

waarvan

48% op relevante financieringen en beleggingen

waarvan

77% met een doelstelling afgestemd op het Parijsakkoord

Klimaatacties van de financiële sector

De financiële instellingen gebruiken verschillende instrumenten om het CO₂e-gehalte van relevante investeringen en beleggingen te verlagen:

a) stemmen; b) engagement; c) investeren en financieren; en d) uitsluiten en desinvesteren. De meeste instellingen geven aan dat zij de effectiviteit van deze acties beoordelen op basis van de ontwikkeling van het CO₂e-gehalte. Er is grote diversiteit in de wijze waarop de instellingen deze instrumenten inzetten om de doelstellingen te behalen.

Stemmen

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen kan bij aandeelhouders van beursgenoteerde bedrijven gebruikt worden om invloed uit te oefenen. Een aantal financiële instellingen heeft in jaar- en duurzaamheidsverslagen aangegeven actief op alle klimaatgerelateerde voorstellen te stemmen. Alleen aandeelhouders kunnen stemmen. Banken hebben relatief weinig aandelen op de balans, waardoor de meeste banken geen stembeleid op klimaat hebben geformuleerd.

Engagement

Engagement houdt in dat instellingen in gesprek gaan met organisaties om in hun portefeuille CO₂e-reductie te behalen. Dit instrument wordt door alle typen instellingen gebruikt. Engagement wordt vaak gebruikt bij de top CO₂e-intensieve bedrijven in een portefeuille waarbij veel engagementtrajecten erop gericht zijn bedrijven doelstellingen te laten bepalen in lijn met het

Parijsakkoord. Veel instellingen doen gezamenlijk aan engagement via bijvoorbeeld *Climate Action 100+*, een samenwerkingsverband waarin ruim honderd grote uitstoters worden aangesproken op hun klimaatbeleid.

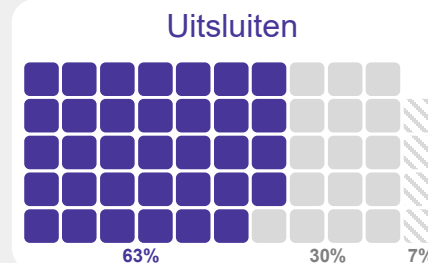
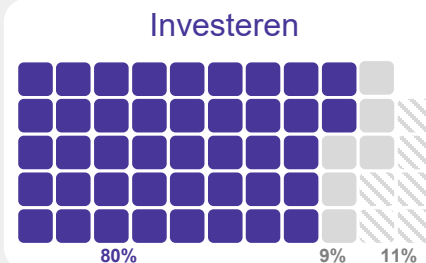
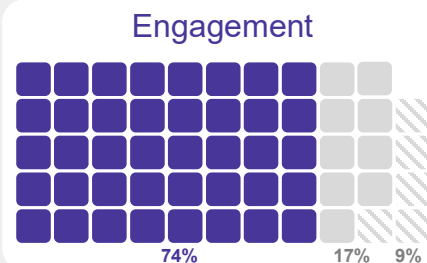
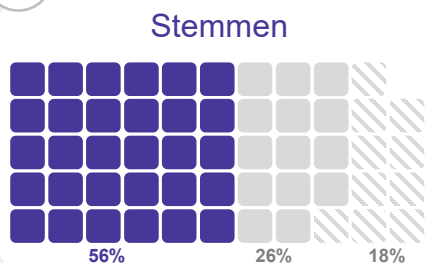
Investeren en financieren

Financiële instellingen hanteren veel verschillende vormen van het verhogen van investeringen en financieringen in activiteiten die een positief effect hebben op het tegengaan van klimaatverandering. Voorbeelden zijn green bonds (bijvoorbeeld voor het thema energietransitie), duurzame hypotheeken, kredieten gelinkt aan klimaatprestaties en *impact investing*.

Uitsluitingen en desinvesteringen

Uitsluitingen en desinvesteringen worden vaak gebruikt bij zeer CO₂e-intensieve activiteiten die niet passen bij een transitie in lijn met het Parijsakkoord. Bijvoorbeeld kolen of onconventionele olie en gas (bijvoorbeeld olie uit het arctisch gebied of teerzanden). Financiële instellingen rapporteren dat uitsluiting vaak wordt gezien als laatste redmiddel. Met het uitsluiten van bedrijven of sectoren verliest de instelling ook de invloed die zij kan uitoefenen op deze bedrijven en sectoren. Instellingen geven aan dat uitsluiten het CO₂e-gehalte van eigen portefeuilles sterk kan verlagen, maar dat de impact op de reële economie beperkt is. Instellingen geven aan dat engagement in combinatie met uitsluiten zeer effectief kan zijn, maar dat het vinden van de juiste balans tussen deze instrumenten uitdagend is.

8 Klimaatacties per type financiële instelling

■ Aantal instellingen wel ■ Aantal instellingen niet ▨ Niet van toepassing

Disclaimer: Deze data kan dubbeltellingen bevatten omdat vermogensbeheerders in opdracht van pensioenfondsen en verzekeraars kunnen handelen.

Conclusies

De deelnemende instellingen en de brancheverenigingen zijn betrokken en actief geweest bij het aanleveren van informatie over het berekenen van het CO₂e-gehalte en de actieplannen. In het eerste jaar van het Klimaatcommitment heeft de sector stappen gezet met de implementatie. Wel zijn er grote verschillen tussen instellingen in de voortgang op de verschillende onderdelen van het Klimaatcommitment. Waar enkelen al actieplannen hebben die zijn afgestemd op het Parijsakkoord, zijn anderen nog bezig met het berekenen van een beperkt deel van de activa.

☑ Meten: Commitment voor 2021

89% van de deelnemende financiële instellingen rapporteert over het CO₂e-gehalte van de relevante financieringen en beleggingen in 2020

Hiermee voldoet de grote meerderheid aan het commitment dat zij zichzelf hebben gesteld. Wel zijn er grote verschillen in de volledigheid van het CO₂e-gehalte, waarbij het aandeel van de balans van sommige instellingen dat zij relevant vinden, zeer beperkt is. De activa die als relevant worden beschouwd, kunnen in de komende jaren groeien.

PCAF-methode is meest gebruikt voor het berekenen van het CO₂e-gehalte

Ondanks dat dit bij de deelnemende financiële instellingen de dominante methode is, zijn de uitkomsten van de CO₂e-metingen toch maar beperkt vergelijkbaar. Financiële instellingen hebben nog diverse uitdagingen op het gebied van datakwaliteit en meetmethoden.

Veel financiële instellingen hebben in een groot aantal activaklassen (met name de meest relevante) al acties genomen waarmee een bijdrage wordt geleverd aan een reductie van het CO₂e-gehalte. De impact van dergelijke acties op een zinvolle manier meten is nog steeds uitdagend, maar met name in de meest relevante beleggingscategorieën nemen de mogelijkheden om de uitstoot op een zinvolle manier in kaart te brengen wel toe. Onder andere met dank aan initiatieven zoals PACTA, PCAF, TPI en IIGCC, vaak ondersteund door Nederlandse financiële instellingen.

▶▶ Actieplan: Commitment voor 2022

51% van de instellingen geeft aan al over een actieplan te beschikken en loopt hiermee voor op het Klimaatcommitment

De mate waarin deze actieplannen al concreet zijn uitgewerkt verschilt. 77% van de deelnemende instellingen met een actieplan op alle relevante financieringen en beleggingen heeft een doelstelling afgestemd op het Parijsakkoord.

Appendix: Verantwoording

Beschrijving methodologie analyse van KPMG

KPMG heeft dit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Commissie Klimaatcommitment bestaande uit DUFAS, het Verbond van Verzekeraars, de Pensioenfederatie en de Nederlandse Vereniging van Banken.

Dit onderzoek is uitsluitend gebaseerd op publieke informatie van de individuele deelnemende instellingen. Deze instellingen hebben input geleverd door middel van een vragenlijst met voor alle informatie referenties naar publieke bronnen.

De informatie van de individuele instellingen is meestal op bestuurlijk niveau goedgekeurd en bij ongeveer de helft heeft een externe partij, meestal de accountant, de informatie gevalideerd.

92% van de instellingen heeft de informatie op bestuurlijk niveau beoordeeld

Informatie goedgekeurd door:

De klimaatinformatie is extern gevalideerd

Appendix: Lijst deelnemende instellingen

Deelnemende instellingen

- ABN AMRO
- ABP
- Achmea B.V.
- Achmea Investment Management
- Actiam
- Aegon Asset Management Nederland
- Aegon Nederland N.V.
- Allianz Nederland Groep N.V.
- Anker Insurance Company
- Anthos Fund and Asset Management
- APG
- ASN Bank
- ASN Beleggingsinstellingen Beheer
- ASR Nederland N.V.
- Athora Netherlands N.V.
- BlackRock (Netherlands) B.V.
- BNG Bank
- BNP Paribas Asset Management Nederland
- CBRE Global Investors
- Coöperatie Klaverblad Verzekeringen U.A.
- Coöperatie Univé U.A.
- De Goudse N.V.
- De Vereende N.V.
- FMO
- ING
- InsingerGilissen
- IQEQ
- MN
- MS Amlin Insurance SE Dutch Branch
- NIBC Bank
- NN Group N.V.
- NWB Bank
- O.W.M. MediRisk B.A.
- Pensioenfonds Horeca en Catering
- Pensioenfonds Metaal en Techniek
- Pensioenfonds PGB
- Pensioenfonds voor de Bouwnijverheid
- Pensioenfonds voor de Woningcorporaties
- Pensioenfonds voor de Zoetwarenindustrie
- Pensioenfonds voor het Bakkersbedrijf
- Pensioenfonds voor het Schilders-, Afwerkings- en Glaszetbedrijf
- Pensioenfonds Werk en (re)Integratie
- Pensioenfonds Zorg en Welzijn
- PME Pensioenfonds
- Rabobank
- Robeco
- Scildon N.V.
- Triodos Bank
- UBP Asset Management
- Unilever APF
- Van Lanschot Kempen
- Volksbank
- VvAA Schadeverzekeringen N.V.

Koepelorganisaties

- Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS)
- Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)
- Pensioenfederatie
- Verbond van Verzekeraars

Contact

Marco Frikkee

KPMG Sustainability

Partner, Amstelveen

Tel: (020) 656 7239

frikkee.marco@kpmg.nl

Michiel Evers

KPMG Sustainability

Manager, Amstelveen

Tel: 06 1011 4277

evers.michiel@kpmg.nl

KPMG on social media

KPMG app

© 2021 KPMG Accountants N.V., een naamloze vennootschap en lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Limited, een Engelse entiteit. Alle rechten voorbehouden.

De naam KPMG en het logo zijn geregistreerde merken die onder licentie worden gebruikt door de zelfstandige ondernemingen die lid zijn van de wereldwijde KPMG-organisatie.